

Posudek na disertační práci

China's Influence on the Autocratization of Hybrid Regimes in Africa (autorka: Mgr. Iva Sojková, FF UHK)

Předložená disertační práce je velmi kvalitním příspěvkem ke studiu a porozumění povahy hybridních režimů a především zahraničního vlivu na jejich autokratizaci, v tomto případě vlivu Číny. Ihned na začátku je třeba říci, že autorka se s tématem vypořádala nadmíru dobře a přesvědčivě. Práce bezesporu splnila stanovený cíl a troufám si říci, že obohatila existující literaturu o zajímavý materiál.

Když pomíneme úvod (obsahující odůvodnění celé práce a její přínos) a závěr, tak disertační práce zahrnuje tři hlavní části. První se vypořádává s teoretickými koncepty a povahou autoritářských a demokratických režimů a vším, co se nachází mezi tím. Zde bych ocenil autorčin komplexní vhled do problematiky a velmi pečlivý rozbor teoretického pozadí klíčových termínů, neboť nepřistupuje k jednotlivým kategoriím „pozitivisticky“, ale k jako do jisté míry „fluidním“ kategoriím. V každé (nejen africké) zemi existuje celá řada proměnných, které vedly či vedou k různé míře demokratizace či autokratizace.

Klíčovými částmi celé práce jsou kapitoly 2 a 3, tedy „China as an Autocratic Sponsor“ a „China as an Autocratic Diffuser.“ V části 2 se autorka zabývá tématem Číny jako sponzora autoritářských režimů. V části 3 autorka rozvíjí kapitolu předchozí o analýzu Číny jako šířitele autoritářství. Po pečlivém rozboru klíčových termínů (např. diffuser) následuje neméně kvalitní analýza dopadů působení Číny na Zambii/Afriku. Tyto dvě kapitoly těžko mohly být lepší, autorka analyzuje působení Číny (především v Zambii) z různých hledisek a v různých rolích a kontextech, rozčleněných přehledně do jednotlivých podkapitol. Právě tyto dvě kapitoly by si zasloužily (pokud to má autorka v plánu) nějaký publikační počin, dokud jsou aktuální.

Doktorandka, dle mého soudu, přispěla svým výzkumem k rozvoji našeho porozumění komplexnosti externích vlivů na autokratizaci hybridních režimů, v tomto případě na příkladu Zambie. Práce může zároveň sloužit všem, kteří se zabývají čínsko-africkými vztahy v obecné rovině. A to i přesto, že trh je takřka nasycen akademickou literaturou o působení Číny v Africe (potažmo v Zambii), i tak autorka dokázala přijít s analýzou, která rozhodně nezapadne.

Předložené disertační práci lze (dle mého soudu) těžko něco vytknout, což je od oponenta poněkud nudné konstatování. Spíše mohu podotknout, že kupříkladu nevidím žádné z děl Dambisy Moyo (ať již Winner Take All: China's Race for Resources and What It Means for the World, nebo Dead Aid: Why Aid Is Not Working and How There is Another Way for Africa), a to ne ani tak kvůli faktu, že je věhlasná ekonomka původem ze Zambie, ale spíše, že ve svých dílech má co říci k problematice působení Číny v Africe, rozvojové pomoci a přidružených témat (viz např. podkapitola 2.2.1.1. Chinese Aid.....). Stejně tak chybí někteří autoři, zabývající se Čínou v Africe (např. Tarrosy, nebo Negi a studie oproti-čínských postojích v Zambii, což by se hodilo do třetí kapitoly, apod.), ale to není nic, co by ovlivnilo kvalitu práce. V úvodu jsem nenašel nikde zmínku o tom, z jakého prostředí se rekrutovali respondenti, s nimiž autorka vedla rozhovory (pokud jsem špatně hledal, tak se omlouvám). Práce je velmi přehledně a logicky strukturovaná, jednotlivé kapitoly a podkapitoly na sebe logicky navazují a v textu nikde nic „nepřekáží,“ totéž lze říci o grafech a tabulkách v textu, vše je logicky uspořádáno a dává to smysl.

V neposlední řadě je třeba pochválit jazykovou úroveň práce. Autorka si zjevně s angličtinou rozumí, práce se velmi dobře čte (s trochou nadsázky lze říci, že vcelku přirozený tok textu připomíná čtení knih dnes již legendárního kanadského vědce českého původu Vaclava Smila) a tudíž bych si dovilil doporučit vydat práci (po náležitých úpravách) knižně, nebo alespoň ve formě dost možná několika studií. Bylo by škoda, pokud by tento materiál zůstal nevyužit někde „v šuplíku.“ Závěrem lze tedy jen konstatovat, že předložená disertační práce rozhodně splňuje požadavky obvykle kladené na tento typ práce a doporučuji ji tak k obhajobě.

V Plzni dne 5.2.2024

doc. PhDr. Jan Záhořík, Ph.D.

Katedra blízkovýchodních studií FF ZČU

Sedláčkova 15, 32600 Plzeň

E-mail: jzahorik@ff.zcu.cz